

izhaja vsak četrtek  
in velja v vsaki  
vred in v Mariboru  
s pošiljanjem  
za celo leto K 4.—  
za pol leta „ 2.—  
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja  
upravnistvu (tiskarni  
v. Cirila, koroske  
ulice št. 5. List se  
pošilja do odločitve.

Določniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

# GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobe  
se v tiskarni in pri  
gospodu Novak-u na  
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo,  
neplačani listi  
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje  
od navadne vrstice  
če se natisne enkrat,  
po 15 h, dvakrat 25 h,  
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo  
do srede opoldne.

Štev. 53.

V Mariboru, dne 31. decembra 1903.

Tečaj XXXVII.

## Okrajni zastop mariborski.

Slivnica pri Mariboru, 30. dec. 903.

Volitve v okrajni zastop mariborski se bodo kmalu vršile, in dolžnost nas kmetov je, se udeležiti volitev v skupini kmetov občin. Pred tremi leti smo ostali kmetje s 60 proti 69 glasovi, ki so jih dobili meščani, v manjšini in sicer po naši lastni krivdi, ker je več naših kmetov od volitve izostalo. Zato so vladali v okrajnem zastopu v nesrečo kmetov le Mariborčani in prijatelji mariborske gospode, ogromna večina našega kmetkega ljudstva v okraju pa je bila brez zastopnikov. Kmetje mariborskega okraja smo z vso pravico nezadovoljni z delovanjem sedanjega gospodsko-meščanskega okrajnega zastopa in menda ni okrajnega zastopa na Spodnjem Štajerskem, ki bi se tako malo brigal za blagor okraja in posebej za kmetški blagor, kakor je mariborski.

Nezaslišano in žalostno je, kako malo se je dosedaj storilo od okrajnega zastopa za ceste v okraju. Ceste okoli Ruš, v slivniškem terframskem Pohorju, od Sv. Miklavža skozi Dobrovce proti Sv. Marjeti, v šentjurški župniji, čez Jodl i. t. d. so v najžalostnejšem stanju in potrebujejo nujno popravila. Posamezne občine bi morale dobivati za popravilo cest primerne podpore, kajti največja dobrota v vsaki občini so dobre ceste.

Za povzdigo živinoreje naš okrajni zastop vse premalo stori. Bikov ter merjascev je za polovico premalo, in za nekatere vasi in občine ni daleč naokoli nobenega bika in

merjasca. Res, da se biki v dolgih presledkih nakupujejo in po dražbi prodajajo, a tam, kjer je največja potreba, navadno ne dobijo nobenega bika, ker pač naš okrajni zastop vladajo gospodje meščani, kateri o kmetem gospodarstvu bore malo razumijo. Kako potrebno bi bilo, oskrbeti dobrih, plemenitih merjascev, to ve vsak najmanjši posestnik, le mariborski gospodje ne pojmi tega! Svinjereja, ki je ravno v našem okraju tolike važnosti in edini dohodek za posestnika, se od sedanjega okrajnega zastopa docela prezira!

V našem okraju so tudi vinogradi hudo prizadeti po trtni uši, plesnobi itd. in sila potrebno je, da bi okrajni odbor oskrbel kmetiskim posestnikom vinogradov za podporo in dobre cepljene trte. Poznam več kmetov, kojih vinogradi imajo krasne lege, ki pa so po trtni uši uničeni ali drugače potrebni, da bi se prerigolali in z novim nasadom nasadili. Toda ker podpore niti trt po znižani ceni ne dobijo, in sami tolikih stroškov ne zmorejo, čaka jih žalostna prihodnost.

Ako bi sedeli v okrajnem zastopu možje, vneti za blagor kmeta, lahko bi na meročajnih mestih uplivali in pomagali kmetu na korist. Sedaj pa se nič ne zgodi, in kmet v mariborskem okraju propada, umira...

Te dni so se vršile volitve volilnih mož za okrajni zastop. Kmeti župani in kmeti volilni možje, ne ponujajte se zopet za tlako mariborskim meščanom, ampak stopite na volišče z lastnimi neodvisnimi kandidati, o katerih se hočemo pravočasno pogovoriti in jih potem vsem volilecem naznaniti! Zadnji-

krat je nam kmetom manjkalo samo 9 oziroma 10 glasov do zmage. Kmetje mariborskega okraja, ne izgubimo poguma, ampak korajžno na volišče za kmetske kandidate in zmaga bo naša!  
Fr. Pisek, kmet.

## Zatirani štajerski Slovenci.

(Govor poslanca Jos. Žičkarja v seji deželnega zbora dne 12. novembra 1903.)

(Konec.)

Pred vsem rečem, da moramo Slovenci sami v prvi vrsti presoditi, kaj nam je v korist. Ta šola v Mariboru, in ravno to velja o kmetijski šoli v Grottenhofu, je šola nižje vrste, ustanovljena v ta namen, da morejo gojenci, ki so jo dovršili, domače zemljišče, katero bodo kedaj podedovali, pametno obdelovati. Gojenci iz teh šol nižje vrste niso poklicani k temu, da bi kje koskrbniki daleč po svetu okrog iskali svoj kruh, ker se nam vedno ugovarja, da bodo boljše shajali, če se dobro priučijo nemškega jezika. Je pa vendar vsejedno, če že sadna drevesa, njive in travnike obdelujejo ljudje, ki govorijo nemško ali slovensko. Poglavitno je, da jih obdelujejo pametno. Raditega se ni rodilo nobeno sadno drevo in nobena trta bogateje, če je znal delavec nemški jezik!

Proti temu ne ugovarjamo, če bi se na teh šolah nemščina gojila kot podučni predmet. Toda resnica je, kakor sem že omenil, da stariši slovenskih sinov vsled tega velikansko škodo trpijo, da morajo njihovi sinovi celo leto dalje ostati v teh zavodih, kakor

## Listek.

### Klobasa na rojstni dan.

(Humoreska; prevel Iv. Vuk.)

Bila je precejšnja družba prijateljev, ki se je kaj rada zbirala ter zabavala pri svoji mizi v gostilni pri »Zlatem petelinu«. Čudež je bil le, da je zraven bil tudi krojač Godrnjač. — Bil je to siten človek in je vedno godrnjal, zraven pa je bil zelo skop. Niti en večer ni minul, da bi se ne prepiral s tem ali onim. Posebno z natakarijo je živel v vedni vojski. Porcija surove gnati, katero si je večkrat naročil za petindvajset krajcarjev, mu je bila enkrat premastna, drugokrat presuha, ali pa žilava, vedno pa premala. Prevelike so mu bile le pene na pivu. Vse se je po njegovem mnenju hotelo obogatiti na njegove stroške. Najraje je videl, ako je Anica vzela kozarec in mu prinesla »doline«. Tedaj se je zaiskrilo njegovo oko in hvaležno jo je gledal s stisnjenimi trepalnicami in kimal, kot bi hotel reči, da jo hoče imeti vendar le malo rad.

Ni ga tudi utrudilo, da se je hudoval nad smotkami za pet vinarjev, kar je rad storil, če je bil posebno dobre volje. Tedaj ni mogel razumeti, zakaj dopusti policija, da se tak ničvreden strup prodaja ljudem za

težek denar. On bi že zatožil, pa mu ni za to, ker je bolj »noble«. Vsaki drugi dan je dal natakariji z neizrečenim ponosom tri vinarje za napitnino. Tako enako je moral izgledati Napoleon I., ako je daroval kaj prostemu vojaku. In druge dneve? O, tedaj je bil krojač Godrnjač še bolj »noble! Tedaj je plačal navadno s kakim večjim denarjem in se med tem, ko mu je natakarija menjavala denar, vglobil v kak imeniten pogovor. Ko pa se je ona, naveličana čakanja, obrnila k drugi mizi, je vzel denar z izrazom, kot bi njegov duh bil Bog vé kje drugje, ter pomolil na isto mesto, kjer je prej natakarija stala, celi groš. Tedaj se le se je vzdramil, začudeno pogledal krog, kot bi bil užaljen: »no, če noče vzeti... za njo pa ne bom nosil.« Vsakdo je poznal to zvijačo krojača in se smejal. Za to pa so ga radi videli drugi v svoji družbi, ker jim je tedaj čas tekla hitreje. Vsak ga je pa vlekel in bril norca iz njega, kakor je hotel, ne da bi se Godrnjač tega zavedal.

Pri »Zlatem petelinu« so večkrat klali svinje. Mesene klobase in krvne klobase so bile znane po celem mestecu kot najboljše, akoravno so se nekateri čudili, kje ima svinja toliko črev. Tako se je enkrat gospod krojač odločil za nekaj velikega. Njegova žena je menila imeti prihodnje dni rojstni dan in

tako se mu je rodila misel, podariti svoji boljši polovici dar v podobi klobase. Saj je vedel, da tudi on kaj proči dobi. To je bila pametna misel zanj. Ko je tako nekaj časa zamisljeno hrkal, ukazal si je zaviti v papir veliko krvavo klobaso, ter jo vtaknil v žep suknje, ki je visela na steni.

Prijatelj Mijavka je opazil to in bral z obraza krojačevega, čemu je kupil klobaso. Mijavka je bil poznan kot velik šaljivec, ki je imel vedno tam svojo roko, kjer bi je ne trebalo. Takrat pa mu je šinila v glavo prav izborna misel. Upal je pridobiti celo omizje za svoj namen, ako bi le Godrnjača za nekaj časa mogel odstraniti. Njegov načrt je bil gotov.

Komaj je Godrnjač za nekaj minut zapustil sobo, skočil je k njegovi suknji, mu vzel klobaso ter jo vtaknil v suknjo drugega prijatelja z imenom »lepi Južkec«. Hitro je razložil njemu in celemu omizju svoj vojni načrt. Vse mu je s krikom in vikom potrdilo.

V navadnem pogovoru, kakor bi se ne bilo nič dogodilo, najde Godrnjač družbo, ko se vrne.

Počasi se vsede, pogleda prazen kozarec z zaprtimi trepalnicami od vseh strani, pokima zamisljeno z glavo in nazadnje zakliče: »Anica, še jednega!« Nato se zmagovalno



pa nemški kmetijski sinovi. Kmet mora za ta čas, ko obiskuje njegov sin ta učni zavod, pogostoma najeti posebnega delavca, kar prizadeva dandanes veliko težav in mnogo stroškov. Tega hlapca mora slovenski kmet celo leto dalje plačevati kakor bi bilo potrebno, če bi bil zavod tako urejen, da bi mogel slovenski kmetijski sin dovršiti nauk tudi v dveh letih.

A reklo se je: »Slovenski gojenci so na obeh učnih zavodih v Mariboru in Grottenhofu skušnje prav dobro dostali.« To priznam tudi jaz. Da so se pa dosegli ti dobri uspehi, to ni pripisovati uravnavi teh učnih zavodov, temveč bolj talentu in marljivosti slovenskih kmetijskih sinov, kateri obiskujejo te zavode. (Posl. Priemer: »in učiteljev.«) Tu postopa celo majhna deželica, majhna grofija Gorica, mnogo bolj pravično. Tam se nahajata dve poljedeljski šoli; ena z laškim, druga s slovenskim učnim jezikom. In to velikansko škodo trpijo štajerski Slovenci že skozi več kot trideset let!

Nasledek te uredbe je ta, da mnogo slovenskih kmečkih sinov zahaja rajši na kmetijsko šolo v Grmu na Kranjskem, kakor da bi tukaj v Mariboru ali v Grottenhofu se učili tri leta.

Drugi nasledek teh samonemških učnih zavodov je tudi ta, da so nekateri okrajni zastopi, denarni zavodi na Spod. Štajerskem naredili posebne ustanove, da morejo štajerski kmetijski sinovi učiti se v Grmu na Kranjskem.

Gospod poročevalec v finančnem odseku o teh šolah je ugovarjal proti naši zahtevi, da se ustanovijo slovenske kmetijske šole: »Saj še vi nimate podučnih knjig.« Sem že odgovoril, vis. zbornica: »Take slovenske kmetijske šole obstojijo že v Gorici, Ljubljani in na Grmu. Tam so vpeljane tudi potrebne poučne knjige v slovenskem jeziku, da se morejo slovenski gojenci poučevati.«

Vprašam pa zdaj: Ali skrbi zares večina deželnega zbora po očetovsko za štajerske Slovence, če morajo slovenski kmetijski sinovi pri teh razmerah toliko škodo trpeti?

Z nekaterimi besedami moram tudi omeniti učni zavod, katerega smo ob velikonočnem zasedanju deželn. zbora spodbijali. To je nemško žensko učiteljsko v Mariboru. Trdili smo takrat, da je to žensko učiteljsko nepotrebno (Klic: »Oho!«), ker v Mariboru se že nahaja čisto enako žensko učiteljsko. (Klici: »Samostanska šola!«) Radi tega zavoda smo trdili, da učiteljice, ki se tam izveščajo, ne bodo zmožne svoje naloge spolnovati na slovenskih šolah. Rekli smo: to je nepotreben in izvržen denar, ki se po-

troši za vzdrževanje tega nemškega ženskega učiteljskega v Mariboru. Napovedali smo, da bodo stroški večji, kakor se je proračunalo. In res! proračun se je že prekoračil. Če vzamete v roke predloge finančnega odseka, najdete, da so stroški za l. 1903 in 1904 večji, kakor se glasi proračun. In to se bo v prihodnjih letih ravno tako ponavljalo. — Še nekaj moram omeniti. Mislim na »kazalo (repertorij) štajerske dežele«, katero je na svitlo dal deželni odbor. To je uradna statistična knjiga za Štajersko, sicer prav praktično vrejena. Pa kaj najdemo v njej? Iz te knjige so slovenska imena popolnoma izginila. V njej ni navedenega razmerja med slovenskim in nemškim prebivalstvom; ne najde se v njej niti eno slovensko ime za mesta, trge, občine in vasi na Štajerskem. Če vzamete v roke to knjigo, dobite vtis, kakor da na Štajerskem sploh ni več ni jednega Slovenca. Vprašam: je-li tudi to znamenje tiste očetovske skrbi, katero imajo za Slovence izvršilni organi večine deželnega zbora? Tu bi pač nujno prosil, da če se na podlagi zadnjega ljudskega štetja zopet sestavi in izda takšna knjiga, se podatki, ki se že nahajajo v državnih statističnih izkazih, samo le prepisejo in povzamejo v ta deželni repertorij. — Opetovano smo izjavili, da glasujemo za podporo za vsa dobrodelna društva in zavode; samo le za podporo tistih društev in onih zavodov ne moremo oddati svojih glasov, ki delajo po svoji ustanovitvi v ta namen, da se pokonča naš slovenski narod. Ta namen pa imajo očitno »Südmarka«, nemški »Sullerein«, potem razni »studentenheime« in »Mädchenheim« (deklški dom) v Ptuj. Tu se nam jemlje naš denar in se troši v ta namen, da se vničijo Slovenci. Ravno to, kar vganjajo Prusi v večjem obsegu s svojo znano politiko nasproti Poljakom, ker njihova posestva z več sto milijoni mark kupujejo; ravno to vganjajo pri nas poprej omenjena društva. Vi vtegnete to tajiti, a kljub temu je resnično.

Jaz sem, visoka zbornica, zadosti dokazal, da se z nami Slovenci ne ravna s tisto blagohotnostjo in z ono pravičnostjo, kakor bi mi po številu našega prebivalstva in naših davkov gotovo zaslužili. Nis, da skrbi večina deželnega zbora za štajerske Slovence. Mi toraj tudi ne moremo glasovati za predloge, kako se naj pokrijejo deželni stroški. Izjavljamo pa, da smo takoj na vaši strani, kadar bo cenjena večina z nami ravnala po pravici.

da je on gostitelj. Recimo, da je naš prijatelj Godrnjač danes oblekel hlače gostitelja, kaj? Vi g. Godrnjač bi mu s tem zelo dopadli in Južkec bi ničesar ne opazil. No...? Velja, kaj?

»Velja, velja!« vriska celo omizje. In Mijavka izvleče zavito klobaso iz Južkečevega žepa in jo poda natakariči:

»Tukaj, draga moja, napravite nam prav okusno. Prinesite še nam tudi dovolj žemelj in ne pozabite, da spadamo k izobraženemu narodu, ki je vaje jesti z vilicami in noži.«

Bil je tudi skrajni čas, da je Mijavka skončal, ker »lepi Južkec« je vstopil zopet in se vsedel, navidezno miren, ko bi ničesar ne vedel.

»Naj živi godovnjak, živio, slava mu!« zavpije Mijavka in trči.

»Slava, slava, živijo!« donelo je od vseh strani in pelo napitnico:

Kol'kor kapljic tol'ko let,  
Bog nam daj na svet' živeti.  
Živio, živio, živi ga Bog...

Kmalu prinese Anica klobaso in vse, kar je trebalo. Godrnjač je bil ves iz sebe od zadovoljnosti. Že to, da se bo nocoj zastopnj navederjal, je bilo za njega dovolj, vendar, da je Južkec po njegovem mnenju zletel na limanice, ga je silno veselilo. Juž-

## Dopisi.

**Od Sv. Jakoba v Slov. goricah.**  
(Gospod »odman«.) Bilo je jesenskega večera, ko sem prišel radi svojih opravkov k Sv. Jakobu v Slov. gor. Bil sem že poprej večkrat tam; a to pot se mi je kar srce razveselilo, ko sem zapazil grede mimo šole lepo ograjo za novi šolski vrt. Mislim sem si, tega je bilo pač že davno treba, kajti prostor pred šolo je bil podoben najbolj kakšnemu pokopališču; torej tudi ni čuda, da je bilo, kakor sem v neki gostilni zvedel, nekega dne na tem za šolski vrt odmerjenem prostoru več lesenih križev postavljenih, od katerih se je jeden dičil z napisom: »Tukaj počiva krajni šolski svet.« Vendar malo preostro je sodil tisti hodobnež, kajti prejšnjemu krajnemu šolskemu svetu pod načelnštvom g. Matija Peklarja se ne sme z malo izjemo ničesar oporekati.

Ker sem bil precej utrujen, pojdem v edino vaško gostilno, ki slovi prav dobro po svojem imenu. V gostilniški sobi se vsedem k majhni mizi, da bi se tamkaj nemotno malo odpočil ter si osnoval dnevni red za prihodnji dan. Popil sem že nekaj kapljic letošnjega vinskega pridelka in skoraj me je že imela dremota, ko bi ne bila pri sosedni mizi večja družba zbrana, ki je bila kaj glasna. Ker mi je ta družba s svojim vriskom odganjala spanje, začel sem zasledovati pogovore tega omizja. Najbolj glasen je bil že malo prileten mož, kojega govorica se je motala vedno okoli krajevne nove šole, šolskega vrta in vrtnice utice. Posebno zadnja ga je kaj jezila, tako da je bilo nešteto krat slišati iz njegovih ust: »Ta frd... uta pa mora z »vrta«, kar jutri mora ta kobača ven, jaz je ne trpim itd.« Pri teh besedah se je vsigdar tako raztogotil, da ga ni pustilo sedeti; vstal je ter začel tolči po mizi, kakor bi bilo v okolici vse njegovo. Skoraj bi se ga bil tudi jaz zbal, ko bi me ne bil krčmar potolažil. Ko ga povprašam, kdo je ta hudi mož, pove mi tiho na uho, da je to novi načelnik kraj. šol. sveta. Pri teh besedah mi je postalo tudi jasno, zakaj se je imenoval »odmana«. Kakor sem pozvedel drugikrat natančneje, zna ta mož komaj malo brati in pisati; blaženo nemščino pa le za silo lomi. Ni torej čuda, da se imenuje »odmana«, ker si nemške besede »Obmann« ne ve raztolmačiti.

Skoraj pa bi bil sedaj pozabil, namreč na to frd... kobačo, ki je našega »gospoda odmana« tako hudo ogorčila. Da me boš

ogleda, kot bi pričakoval, da ga začnejo vsi občudovati, da si upa toliko piti.

Občudovanje seveda ni izostalo. Ura Mijavke je prišla. »Lepi Južkec«, ta, kateremu je Mijavka dal Godrnjačev klobaso, se vzdigne kakor na povelje in zapusti za nekaj minut sobo.

»Otroci«, vzklikne sedaj Mijavka. »Ali hočete...? Napravimo prav veliko šalo!« »Seveda«, reče Godrnjač in se pomakne bližje.

»Lepi Južkec« ima danes rojstni dan; nekaj nam mora dati.«

Kakor na povelje zmajejo vsi z glavami, tudi Godrnjač in žalostno pristavi:

»No, slišite, iz tega ne bo nič. Lepi Južkec že ne bo ničesar dal.«

»Tako neumni pa vendar ne bomo, da bi še ga vpraševali, če hoče?! Tukaj, dobra duša si je kupila klobaso — s tem privleče iz žepa sukne klobaso — »da jo vzame domov. Sedaj, gospodje vas vprašam, — ali je to »nobl«, na rojstni dan kupiti klobaso in jo od svojih tovarišev-pivcev nesti domov? To je nelepo ravnanje proti drugim gostom. Klobasa je za to, da se poje!«

»Ali če Južkec opazi, pa bo grmel«, reče jeden.

»Hm«, reče Mijavka zamišljeno. »Da, sedaj ga imam! Južkec ne sme nič slutiti,

keca je on že od nekdaj gledal po strani, ker ga je vedno dražil in mu nagajal. Z najneumnejšim obrazom celega sveta je gledal Južkec večerjo.

»Kaj pa je to? Kdo pa plača celo komedijo?«

»Godrnjač plača!« vpije cela družba. »Godrnjač je danes tako radodaren.«

»Tebi na čast«, napije mu Mijavka.

»Ali tudi ti verjameš? Godrnjač, da bi kaj daroval? Pojdi, pojdi s takimi neumnostmi. To ni mogoče!« dvomi »lepi Južkec«. Svojo ulogo je igral prav dobro.

»Kaj? Ni res? To vam hočem takoj pokazati!« vzraste Godrnjač in položi na mizo celi goldinar. Hotel je pokazati, da zna svojo ulogo dobro igrati. — »Anica, račun!«

»Zaračunite tudi klobaso«, zapove Mijavka in udari po denarju. Dekle odsteje v resnici denar in Mijavka porine ostalo Godrnjaču. »Tako, sedaj je dobro.« Z globokim vzdihljajem spravi krojač Godrnjač denar. Potem pa pogleda zmagovalno okrog.

»Teremtete, pa ima resnico... Glejte, Godrnjač je v resnici plačal klobaso? Alo, sedaj pa le jejmo!«

In vse se v obči veselosti loti klobase, ki je kmalu izginila v lačne želodce pivcev. Godrnjač pa se je zadovoljno smehljaj. Plačal je v resnici klobaso in niti slutil ni, da je



dragi čitatelj, bolje razumel, moram še o tej nekaj povedati, kar sem pozvedel.

Poprejšni, že gori imenovani načelnik, kateremu se je za zgradbo šolskega vrta zahvaliti, dal je tudi dovoljenje za stavbo vrtnice utice, ki pa se je še le pozneje postavila, deloma iz ostalih brun od zgradbe vrta, večinoma pa iz lesa, katerega je daroval eden izmed tukajšnjih gospodov učiteljev v ta namen. Ko se je stavila ta senčnica pod nadzorstvom enega gospoda učitelja, je to zdajšnjega načelnika tako razsrdilo, da je hotel to stavbo preprečiti s tem, da je prišel na ta dan večkrat v šolski vrt ter hotel tesarja pognati. Ker pa g. »odman« vendar ni bil popolnoma mirne vesti, da bi se mu ne pripetila kakšna neprijetna, vzel je vsikdar po jednega adjutanta seboj, ki bi ga v slučaju morebitnega napada branil. A tesar se ni zbal ne g. »odmana« pa tudi ne njegovega »adjutanta«, kajti pobrusila sta jo kmalu ter si šla v vaško gostilno po nove korajže, kjer sta ostala do večera že pri imenovanju družbi, katere udje pa se niso nič prav strinjali z nazori gosp. komisarja, oziroma »odmana«. Proti pol deseti uri sem se poslovil od krčmarja ter se spravil k počitku.

Ker sem vam, gospod urednik, že nekaj vrstic napisal, blagovolite še tudi naslednje sprejeti. Ta g. »odman« me je začel zanaprej tako zanimati, da sem se že zelo veselil svojega prihoda v ta kraj. Pred kratkim sem bil spet tam; prvo je pač bilo, da sem že od daleč zrl na šolski vrt, ali se stoji v njem ta skoraj »zgodovinska« utica. Z velikim veseljem so se mi uprle oči v osmero oglato strehico, ki je nosila precej debelo odejo snega. Potemtakem se vendar ni izpolnila želja g. »odmana«, sem djāl sam pri sebi. Od same radosti podvojim svoje korake in bilo je ravno opoldne, ko dojdem v vas. Podal sem se h kosilu v že znano nam gostilno. Tukaj sem imel čast spoznati gospodične učiteljice, ki so prišle ravno tudi k obedu. Pridružil sem se, da bi poizvedel, kako se kaj počutijo pod načelništvom novega gosp. »odmana«. Tožile so mi pač, da imajo pred šolo grozno hudo blato, kakoršnega še niso nikjer videle in kakoršnega še tudi marsikateri cenj. čitateljev ni videl, še manj pa skusil. Pravile so mi nadalje tudi, da nastane pred šolo, ako delj časa dežuje, kar jezeru podobna mlaka, čez katero bi pač šolska mladina lažje plavala, nego šla s svojim slabim obuvalom. Da bi se sam prepričal o tej gnječi, šel sem bliže šole ter se skoraj

to njegova lastna in si v duhu predstavljal obraz prevarjenega Južkeca, ko bo opazil prevaro.

Godrnjač je izpil svoj kozarec ter hotel oditi. To bi se pa ne smelo zgoditi. »Lepi Južkec« je spregledal nevarnost, izpil hitro in prijel za svojo sukno. Nekaj časa je iskal po žepu...

»Za Boga, moja klobasa! Kje je moja klobasa? Vi hudiči! Jaz sem svojo klobaso daroval!« zavpil je prestrašeno.

Nov smeh in veselje, najbolj pa pri krojaču Godrnjaču, da se je tako masčeval.

»Seveda, Godrnjač, črna duša! To vam verjamem, s tujo klobaso se že da darovati in gostiti. — No vi, — vi, ali vas nič ne žeja, mrha lakotna — Anica, za tega gospoda še en kozarec piva. Ta, da mi več pred nos ne pride!«

Godrnjač pa se je še bolj veselil, da je dobil pivo zastoj. Med tem, ko je pil, so se počasi vsi poslovili, in nazadnje je ostal Godrnjač sam. Obleče sukno in takoj seže v žep...

To divje tipanje... silno prevračanje žepov... težko dihanje... in rohneč pade na stol... »Moja klobasa! O, jaz stari osel!« To je bilo edino, kar je mogel spregovoriti. Nato plane iz gostilne in štiri tedne se ni prikazal pri »zlatem petelinu«.

prestrašil groznega evoka. Kaj takega še pač nisem pri nobeni šoli videl. Vsak kmet ima boljše pot k svojem svinjaku. Mislim sem si, ko bi prišel sedaj gospod nadzornik, običale bi mu ne samo njegove galoše, temveč gotovo tudi čevlji v tem nepopisljivem močvirju, kajti celo jaz sem se zbal iti preblizu, čeravno sem imel precej močno in dobro obuvalo. Tukaj gospod »odman« bi bilo tvoje polje, katerega bi se moral v prvi vrsti poprijeti, ako hočeš imeti kakšne zasluge kot šolski načelnik.

**Sv. Duh na Stari gori.** (Okrajna cesta.) Kakor sem vam poročal pred tremi meseci, zidamo pri Sv. Duhu novo šolsko poslopje, ki smo je srečno spravili do zime pod streho. Upati je torej, da bode v prihodnji jeseni cela stavba gotova in se bo mogel šolski pouk po velikih počitnicah pričeti v novem šolskem poslopiju.

Toda kaj pa je z drugo napravo, ki sem jo takrat dvema največjima občinama, Terbegovcem in Galušaku, toplo priporočal. Mislim namreč okrajno cesto, ki bi bila nadaljava nove okrajne ceste iz Ljutomera do Drakovca, skozi Terbegovce, Kutince, čez Borošak in Smolince kot najkrajša zveza Ljutomera s Št. Lenartom in Mariborom. Ker se mi zdi škoda, da bi ta misel zaspala, vas hočem na to, za ti dve občini tako važno cesto, še enkrat opozoriti.

Terbegovci in Galušak nosita kot največji k Sv. Duhu vsolani občini pri zidanju nove šole tudi največja bremena, ki so dandanes že vsled visokih davkov za naše kmete dovolj težka. In vendar je bilo zidanje nove šole pri Sv. Duhu živa potreba, kateri se ni dalo izogniti. Kaj mislite torej zdaj, ali bi bilo zopet najboljšo držati roke križem in tarnati čez velike stroške in slabe čase. Jaz menim ne, ker tarnanje nam bi gotovo nič ne pomagalo, ampak misliti moramo, kako da si izboljšamo tudi naše gospodarske dohodke. Pa kako, bode marsikateri vprašal. Po mojih mislih s tem, da se potrudimo in si napravimo že prej imenovano okrajno cesto. Najprej naj se terbegovski in galuški občinski odbor skupno poprime te misli in naprosita na sodelovanje tudi občino Smolince, kateri je okrajna cesta ravno tako, če ne bolj potrebna, kakor prvima dvema občinama. Z okrajno cesto bi dosegli, da bi tudi v te doline prihajali boljši kupci po vino, sadje in druge poljske pridelke, ki se zdaj prodajajo kaj slabo ali pa sploh ne.

Tudi ni čuda, če se pomisli, kake ceste imamo in da mora človek biti vesel, ako prinese še vse svoje kosti v redu domov, če se je slučajno moral voziti po teh dolinah. Poglejmo samo v druge občine in videli bomo, da so okrajne ceste na gosto nasejane. Vsake četrte ure že gotovo prideš na boljšo cesto. Le pri nas, posebno od nekaterih galuških vasij, se mora najmanj tri četrte, da celo uro in še več gaziti, predno se pride na kako okrajno cesto.

In vendar moramo mi za druge okrajne ceste po drugih občinah ravno tako plačevati, kakor oni, ki uživajo njih dobroto. Opravičeni so torej prebivalci teh treh občin, zahtevati od gornje-radgonskega in šentlenartskega okrajnega zastopa, da priskočita tem občinam z denarno podporo na pomoč pri zidanju mostov; kamenja pa si navozite sami. Na delo torej! Tu imate predstojniki že prej imenovanih treh občin lepo priliko, storiti nekaj zelo koristnega in se skazati vredni zupanom.

## Razne stvari.

### Iz domačih krajev.

**Vabimo na naročbo!** Ob novem letu delajo uredništva različnih listov bogate obljube za prihodnje leto, češ, kaj bodo bralcem vse nudila. Mi tega ne storimo,

ampak obetamo samo, da bomo uredovali list kakor doslej. In da naše uredovanje dopada čitateljem, dokazuje nam vedno naraščajoče število naših naročnikov, katero je prispelo zadnji mesec do popolnih 7300 naročnikov. Mi lahko samozavestno vprašamo: Kateri tednik na Slovenskem se lahko ponaša s takim številom naročnikov? Pač nobeden! V našem listu se zrcali vse politično, narodno, prosvetno, gospodarsko in sploh vse javno življenje spodnještajerskih Slovencev, naš list je o vsem najbolje poučen, o vseh dogodkih najhitreje obveščen, zato tudi popolnoma zadošča vsem zahtevam, ki se morejo staviti do tednika. Tudi v prihajajočem letu bomo urejevali list kot doslej, da bo se še nadalje imenoval kot najboljši urejevalni kmetijski list na Slovenskem. Kmetško ljudstvo, okleni se svojega lista in naročaj si ga prav pridno! Cena ostane listu tudi v prihodnjem letu neizpremenjena. »Slovenski Gospodar« s prilogo »Naš Dom« stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrto leta 1 K. Kdor pride sam po list v tiskarno, dobi »Slov. Gospodarja« s prilogo »Naš Dom« za 3 K na leto. — Dosedanje naročnike, ki še niso poravnali stare naročnine, prosimo uljudno, da to kmalu store. Čist račun, mirna vest! Veselo novo leto! Uredništvo in upravnništvo »Slov. Gospodarja«.

**V Konjicah** bo v nedeljo, 3. prosinca 1904, popoldne ob 3. uri imelo katol. polit. društvo občni zbor. Prišla bodeta dva govornika. Č. g. Ant. Korošec bo govoril, kako se v zadnjem času sučejo politične razmere, g. potovalni učitelj Fr. Goričan pa bo povedal kaj iz praktičnega kmetijstva. Ob enem se bo sklepalo o važnih resolucijah ter se volil odbor. Narodnjaki, pridite!

**Politični shodi v Slov. goricah.** Lenarško kat. politično društvo priredi meseca januarja polit. shod pri Sv. Rupertu v Slov. gor., meseca februarja pa pri Sv. Antonu v Sl. gor. Veseli nas, da se to društvo zadnji čas prav živahno giblje, dela ga čaka dovolj na vseh straneh. Da bo pa moglo delovati v resnici uspešno in blagonsko, je treba, da šteje veliko udov po vseh občinah lenarškega okraja. Vsak posestnik bi moral biti ud političnega društva!

**V Slov. Bistrici** v prijaznih Visolah obhaja velezaslužni g. dr. Jos. Vošnjak, občečislani prvak štajerskih Slovencev, dne 4. jan. 1904 svojo 70letnico. Bog ga živi še mnogaja leta! Čestitamo!

**Mariborske novice.** Zaradi razžaljenja veličanstva je bil kaznovan mesar Štefan Kobale iz Janzevega vrha pri Selnici ob Dravi na štiri mesece težke ječe. — Mesar Jožef Niedermüller je dobil tri dni zapora ali pa plača 30 K globe, ker je opsoval policijo. Izgovarjal se je, da je bil zelo pijan. — Kakor smo poročali, pobegnil je blagajnik pevskega kluba pekovskih pomočnikov. Toda roka pravice ga je zgrabila ter tirala pred sodnika, ki ga je obsodil na osem mesecev težke ječe in povrnitev stroškov. Obsojenec je 28letni pekovski pomočnik Jožef Schlik, doma iz Voseka pri Mariboru. — Iz tukajšne kaznilnice je ušel kaznjenec Anton Križan. Bil je na delu v Francovem mlinu ter je pobegnil pazniku. — Dne 22. t. m. je prešla policija 36letnega mesarskega pomočnika Oto Frimmel-na od Sv. Lenarta v Slov. gor., ker je poneveril svojemu mojstru večjo svoto denarja. — Posneto mleko je prodajala viničarka Terezija Očko od Sv. Marjete ob Pesnici na tukajšnjem trgu za drag denar. Zato je bila naznanjena sodnji. — J. Fras